

Gemeente Bergen Verslag van bevindingen

Controle jaarrekening 2012

Ernst & Young Accountants LLP

Cross Towers, Antonio Vivaldistraat 150
1083 HP Amsterdam
Postbus 7883
1008 AB Amsterdam

Tel.: +31 (0) 88 - 407 1000

Fax: +31 (0) 88 - 407 1005

www.ey.nl

De Raad van de gemeente Bergen
T.a.v. de commissie van onderzoek
Postbus 175
1860 AD BERGEN

Alkmaar, 23 april 2013

MvV/BM/jh/96TAKK

Betreft: **verslag van bevindingen jaarrekening 2012 gemeente Bergen**

Geachte Commissie,

Naar aanleiding van onze controle van de jaarrekening 2012 van de gemeente Bergen, hebben wij het genoegen u hierbij de uitkomsten van onze werkzaamheden te presenteren.

De onderwerpen die in dit verslag aan de orde komen, hebben onderdeel uitgemaakt van onze overwegingen bij de bepaling van de aard, het tijdstip van uitvoering en de diepgang van de controlemaatregelen die zijn toegepast in het kader van de controle van de jaarrekening 2012 van de gemeente Bergen. De in dit verslag van bevindingen opgenomen bevindingen doen geen afbreuk aan ons oordeel omtrent de getrouwheid en rechtmatigheid van de jaarrekening 2012. Daarnaast geven wij, vanuit onze natuurlijke adviesfunctie, een aantal aanbevelingen waarmee wij beogen u als raad te ondersteunen in uw kaderstellende en controlerende taak.

Het concept van dit verslag is d.d. 15 april 2013 besproken met de portefeuillehouder financiën, de algemeen directeur en het hoofd afdeling bedrijfsvoering en control. Een afschrift van dit verslag is toegezonden aan het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Bergen. In onze rapportage naar aanleiding van de tussentijdse controle d.d. 21 november 2012, gericht aan de algemeen directeur hebben wij de belangrijkste uitkomsten van onze beoordeling van de inrichting en het functioneren van de besturing en beheersing en van de bedrijfsprocessen vastgelegd. Een afschrift van deze rapportage hebben wij verstrekt aan het college.

Wij stellen het op prijs een en ander persoonlijk toe te lichten of eventuele vragen omtrent deze of andere met de controle verband houdende zaken te beantwoorden.

Hoogachtend,
Ernst & Young Accountants LLP

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'B. Minks RA', written over a light blue circular stamp.

B. Minks RA
Director

Inhoudsopgave

1 **Bestuurlijke samenvatting**
Onze verklaring is goedkeurend
Geconstateerde fouten en onzekerheden

2 **Onze analyse van het resultaat en het weerstandsvermogen 2012**
Voordelig resultaat nader geanalyseerd
Analyse van de financiële positie
Solvabiliteit
Paragraaf weerstandsvermogen
Schattingsprocessen binnen de jaarrekening

3 **Onze bevindingen naar aanleiding van de controle**
Onze bevindingen in het kader van de jaarrekeningcontrole
Onze bevindingen in het kader van uw interne beheersing
Opvolging management letter 2012
Onze bevindingen in het kader van rechtmatigheid
Bevindingen controleverantwoording in het kader van SISA
Bevindingen ten aanzien van automatisering

4 **Uw specifieke aandachtspunten**
Aandachtspunten van de raad

Bijlagen

- 1 SiSa-bijlage
- 2 Actuele ontwikkelingen
- 3 Hoe hebben wij onze controle uitgevoerd?

1 Bestuurlijke samenvatting

Onze verklaring is goedkeurend	
De jaarrekening is getrouw	Wij hebben bij de jaarrekening van de gemeente Bergen een goedkeurende controleverklaring afgegeven met betrekking tot de getrouwheid. Dit betekent dat het jaarverslag en de jaarrekening 2012 zijn ingericht in overeenstemming met het BBV en de in de programmarekening opgenomen balans en dat toelichting en rekening van baten en lasten een getrouwe weergave zijn van de financiële positie en baten en lasten van de gemeente Bergen.
De jaarrekening is rechtmatig	Wij hebben bij de jaarrekening van de gemeente Bergen een goedkeurende verklaring afgegeven met betrekking tot de rechtmatigheid. Dit betekent dat de baten en lasten en balansmutaties in de jaarrekening 2012 in overeenstemming zijn met de door de raad vastgestelde normenkader en relevante wet- en regelgeving.
Bevindingen ten aanzien van de SiSa-bijlage	Wij hebben de in de SiSa-bijlage van de jaarrekening genoemde specifieke uitkeringen gecontroleerd met inachtneming van de Nota verwachtingen accountantscontrole 2012. Op grond van ons onderzoek hebben wij bij uw specifieke uitkeringen een onzekerheid vastgesteld. Dit betreft het Besluit Locatiegebonden Subsidies. De financiële omvang is niet vast te stellen, maar zal naar verwachting niet leiden tot een financieel gevolg voor de gemeente Bergen.
Jaarverslag niet strijdig met de jaarrekening	De jaarrekening en het jaarverslag dienen te worden opgemaakt in overeenstemming met het BBV. Wij hebben vastgesteld dat de jaarrekening 2012 van uw gemeente geen materiële afwijkingen vertoont ten opzichte van de voorschriften van het BBV. Daarnaast is door ons nagegaan of het jaarverslag de minimale wettelijk voorgeschreven informatie bevat en of de inhoud van dit verslag geen tegenstrijdigheden bevat met de door ons gecontroleerde jaarrekening. Wij hebben vastgesteld dat de inhoud van het jaarverslag niet strijdig is met de jaarrekening.
Kwaliteit en leesbaarheid jaarstukken voldoende	Wij hebben jaarrekening en het jaarverslag van de gemeente Bergen beoordeeld. Wij hebben vastgesteld dat de kwaliteit en de leesbaarheid van de stukken van voldoende niveau is.
Belangrijke voorwaarde: ongewijzigde vaststelling	Wij zijn er bij ons oordeel van uitgegaan dat de raad de nu overlegde jaarrekening ongewijzigd vaststelt. Indien er nog wijzigingen worden aangebracht in de definitieve vorm van de jaarrekening dienen wij deze te beoordelen alvorens onze controleverklaring hierbij mag worden opgenomen.

Inhoudsopgave

Samenvatting

Resultaat 2012

Bevindingen

Aandachtspunten

Bijlagen

Geconstateerde fouten en onzekerheden

Onze rapportering van fouten en onzekerheden	Onderstaand is een overzicht gegeven van de belangrijkste bevindingen naar aanleiding van de uitgevoerde controles. Wij zijn van mening dat de door ons geconstateerde fouten en onzekerheden als geheel geen significante invloed hebben op het beeld van de jaarrekening.
Geconstateerde fout	Voor het project Kranenburgh heeft in 2012 een budgetoverschrijding plaatsgevonden van € 263.000. Uw raad is elke maand geïnformeerd over de stand van zaken en in juni/juli 2012 over de kostenoverschrijding. Van deze aan u gemelde kostenoverschrijding is geen begrotingswijziging vastgesteld. Dit heeft geleid tot een begrotingsonrechtmatigheid en is als zodanig door ons als fout meegenomen.
Goedkeuringstolerantie	Wij hebben voor de uitvoering van onze controle een tolerantie gehanteerd van € 700.000 voor fouten en € 2.100.000 voor onzekerheden. Wij hebben vastgesteld dat het ongecorrigeerde verschil geen significante invloed heeft op het beeld van de jaarrekening in het geheel. Op basis daarvan kunnen wij bij de jaarrekening 2012 zowel betreffende de getrouwheid als de rechtmatigheid een goedkeurende verklaring verstrekken.

2 Onze analyse van het resultaat en het weerstandsvermogen 2012

Voordelig resultaat nader geanalyseerd

Het resultaat nader besproken Het saldo van baten en lasten (na bestemming) over het jaar 2012 bedraagt € 2,16 miljoen voordelig ten opzichte van een begroot sluitend saldo van € 0,43 miljoen nadelig. Dit verschil wordt in belangrijke mate veroorzaakt door een vrijval voorziening grote projecten van € 1,3 miljoen, een voordeel van € 0,95 miljoen op de forensenbelasting, € 0,40 miljoen op de toeristenbelasting en een nadeel van € 0,25 miljoen op project Kranenburgh. Voor een uitgebreide analyse van het verschil tussen realisatie en begroting verwijzen wij naar het jaarverslag en de jaarrekening 2012

Totaaloverzicht

Het resultaat over 2012 ten opzichte van de gewijzigde begroting kan als volgt worden weergegeven.

Bedragen x € 1.000	Gewijzigde begroting	Rekening 2012	Afwijking
	€	€	€
Totale lasten	70.504	68.418	(2.086)
Totale baten	61.791	62.786	995
Resultaat vóór bestemming	(8.713)	(5.632)	658
Mutaties in reserves	8.280	7.797	1.141
Resultaat na bestemming	(433)	2.165	2.598

Uw begrotingsbeheer op orde

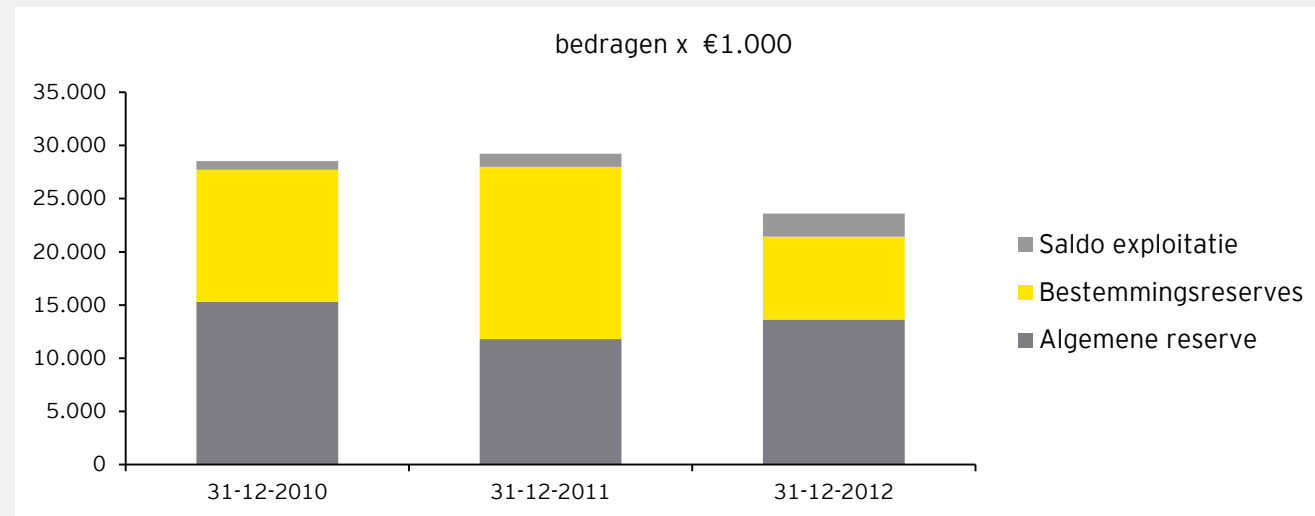
Het begrotingsbeheer van de gemeente Bergen is in opzet en uitvoering toereikend. Per 1 oktober 2012 heeft de gemeente voor het eerst een tussentijdse afsluiting uitgevoerd met als doel het nader inzicht verkrijgen in de risico's van de jaarrekening en een prognose voor de realisatie van de lasten en baten over 2012. Dit heeft ertoe geleid dat de Raad beter wordt geïnformeerd over (non) financiële risico's en mogelijke overschrijdingen van de begroting.

Wij hebben bij uitvoering van onze controle vastgesteld dat de Raad is geïnformeerd omtrent de stand van zaken en de mogelijke overschrijdingen inzake Kranenburgh. Hoewel gedurende het boekjaar 2012 reeds bekend is dat het project leidt tot een begrotingoverschrijding is hiervoor geen extra budget aangevraagd.

Analyse van de financiële positie

Eigen vermogen neemt af

Het eigen vermogen, inclusief het resultaat na bestemming, bedraagt per jaareinde 2012 volgens de jaarrekening € 21,2 miljoen en heeft zich vanaf 2010 als volgt ontwikkeld:

Analyse mutatie reserves

Het totaal eigen vermogen van de gemeente is afgenomen tot € 23.609.000 (2011: € 29.240.000). Deze afname is veroorzaakt door toedoen van het aanwenden van de bestemmingsreserve gevormd uit hoofde van de NUON-gelden voor de versnelde afschrijving van investeringen in maatschappelijk nut ad € 7.576.000 in het kader van de bezuinigingsmaatregelen.

De algemene reserve (13,6 miljoen) is toegenomen door toevoeging van het batig resultaat 2011 (€ 1.260.000) en het opheffen van de bestemmingsreserves van het mobiliteitsfonds (€ 558.000) en WMO (€ 250.000).

Solvabiliteit

Uw vermogenspositie

De totale vermogenspositie wordt onder andere tot uitdrukking gebracht door middel van het solvabiliteitspercentage. Dit percentage wordt bepaald door het eigen vermogen te delen door het balanstotaal. Het huidige solvabiliteitspercentage voor uw gemeente bedraagt 19% (2011: 24%).

Inhoudsopgave

Samenvatting

Resultaat 2012

Bevindingen

Aandachtspunten

Bijlagen

Vreemd vermogen in 2012

In 2012 heeft u één nieuwe langlopende lening afgesloten. Deze lening van € 18,5 miljoen heeft een looptijd van 15 jaar met een rentepercentage van 2,76%. Wij constateren dat het gemiddelde rentepercentage afneemt van 4,5% in 2011 naar 4,3% over 2012. De nieuwe lening is aangetrokken om aan de minimaal benodigde liquiditeitseisen te voldoen. Voor een nadere beschouwing ten aanzien van uw financieringspositie verwijzen wij u naar de paragraaf C. Financiering van de jaarrekening 2012.

Paragraaf weerstandsvermogen

De risico's die uw gemeente loopt

In het jaarverslag is onder andere de paragraaf weerstandsvermogen (Paragraaf A) opgenomen, welke informatie bevat over de weerstandscapaciteit, de risico's en het beleid dat hieromtrent gedurende 2012 is gevoerd. De paragraaf verstrekt informatie omtrent de toereikendheid van het weerstandsvermogen van de Gemeente. Hierbij wordt aandacht besteed aan zowel de interne als de externe analyse. De interne risicoanalyse is opgesteld met behulp van het programma NARIS®.

De gemeente Bergen heeft voor een bedrag ad € 54,9 miljoen aan risico's ingevoerd in het risicomanagementsysteem. Met behulp van een risicosimulatie is de benodigde weerstandscapaciteit berekend op € 2,8 miljoen. Het beschikbare weerstandsvermogen ultimo 2012 bedraagt € 19,4 miljoen. Het beschikbare weerstandsvermogen is afgezet tegen het benodigde weerstandsvermogen en hieruit vloeit een ratio van 6,74. De gemeente constateert op basis van de normtabel dat weerstandsvermogen ultimo 2012 hiermee uitstekend is.

Wij zijn van mening dat de gemeente de risico's op een evenwichtige manier in beeld heeft gebracht. Dit laat onverlet dat wij constateren dat de financiële positie van de gemeente blijvend onder druk staat, mede gelet op de majeure projecten die de gemeente onderhanden heeft, alsmede de in de toekomst naar de gemeenten over te hevelen Rijkstaken, die eveneens van belang is voor de omvang van de weerstandscapaciteit.

Wat opvalt in de paragraaf weerstandsvermogen is dat de interne en externe analyse inzake de toereikendheid tegenstrijdig zijn. De interne beoordeling met betrekking tot het benodigde weerstandsvermogen is ingeschat als uitstekend. Terwijl de inschatting van het weerstandsvermogen door de provincie Noord-Holland is ingeschat als redelijk. Het verschil van de inschatting wordt met name veroorzaakt doordat de provincie Noord-Holland een langere horizon voor het inschatten van de risico's en het herstelvermogen meeneemt in hun analyse van het weerstandsvermogen.

Inhoudsopgave

Samenvatting

Resultaat 2012

Bevindingen

Aandachtspunten

Bijlagen

<p>Risico's ten aanzien van verbonden partijen</p>	<p>De gemeente heeft de risico's ten aanzien van de verbonden partijen, waarin een bestuurlijk of financieel belang is verkregen, verantwoord in paragraaf E van de jaarrekening 2012. Wij hebben vastgesteld dat de gemeente intern een analyse uitvoert omtrent de financiële positie van de verbonden partijen, echter wordt in paragraaf E geen informatie en conclusie verbonden aan de interne analyse. Onzes inziens wordt voor mogelijke financiële en/of toekomstige verplichtingen onvoldoende aandacht gegeven.</p> <p>Naast verbonden partijen met een direct bestuurlijk en financieel belang heeft de gemeente zich ook garant gesteld voor financiële transacties aangegaan door derde partijen. Er is voldoende informatie verzameld en verstrekt ten aanzien van de mogelijke risico's van de belangrijkste gewaarborgde geldleningen. In 2012 heeft de gemeente de niet aan woningcorporaties gewaarborgde geldleningen geactualiseerd. Hierbij zijn enkele verschillen geconstateerd die zijn gecorrigeerd in de verantwoording per ultimo 2012.</p>
--	---

Schattingsprocessen binnen de jaarrekening

<p>Wij kunnen instemmen met de schattingen van het college</p>	<p>Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het maken van schattingen bij het opmaken van de jaarrekening. Als accountant van de raad beoordelen wij deze door het college gemaakte schattingen. Wij kunnen instemmen met de door het college gemaakte inschattingen en waarderingsgrondslagen. Onderstaand hebben wij een beschouwing ten aanzien van de belangrijkste schattingen opgenomen.</p>
--	---

	Belangrijke schattingen	Beoordeling 2012	Toelichting
	<p>Waardering grond en gebouwen inclusief afschrijvingen</p>		<p>De afschrijvingen hebben wij afgestemd met de financiële verordening. Hierbij hebben wij geen bijzonderheden geconstateerd.</p> <p>Verder hebben wij geconstateerd dat de gemeente geen volledige beoordeling heeft uitgevoerd op aanwezigheid van de activa. Het risico is aanwezig dat hierdoor enkele activa niet aanwezig zijn. Wij hebben de schattingen daarom als voorzichtig ingeschat. Voor een nadere toelichting zie paragraaf 3</p>

Inhoudsopgave

Samenvatting

Resultaat 2012

Bevindingen

Aandachtspunten

Bijlagen

	Belangrijke schattingen	Beoordeling 2012	Toelichting
	Waardering van uw deelnemingen en langlopende schulden		De FVA zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Ten aanzien van de waardering zijn door ons geen bijzonderheden geconstateerd.
	Overlopende activa		In de overlopende activa is de post "nog op te leggen aanslagen" uit hoofde van de toeristen- en forensenbelasting opgenomen. Wij hebben vastgesteld dat de interne inschatting is gebaseerd op basis van de laatst bekende gegevens. De werkelijk opgelegde aanslagen in 2012 over voorgaande jaren, was hoger dan de verwachte nog op te leggen aanslagen.
	Waardering van de debiteuren		Bij de debiteuren hebben wij vastgesteld dat alle oude vorderingen grotendeels zijn voorzien. We achten de opgenomen voorzieningen inzake dubieuze vorderingen toereikend.

Schattingsprocessen binnen de jaarrekening

Belangrijke schattingen	Beoordeling 2012	Toelichting
Beoordeling toereikendheid van uw voorzieningen		We hebben de toereikendheid van uw voorzieningen beoordeeld. Wij hebben vastgesteld dat de voorzieningen voldoende en adequaat zijn onderbouwd
Beoordeling van de risico's ten aanzien van de niet uit de balans blijvende verplichtingen		We constateren dat de gemeente haar risico's ten aanzien van de niet uit de balans blijvende verplichtingen voldoende in kaart heeft. Waar nodig zijn risico's opgenomen in de risicoparagraaf.

 Controleverschil

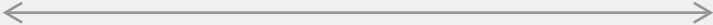

 voorzichtig

 evenwichtig

 optimistisch

 Controleverschil

Aanvaardbare bandbreedte - gebaseerd op materialiteitsoverwegingen

3 Onze bevindingen en aanbevelingen naar aanleiding van de controle

Onze bevindingen in het kader van de jaarrekening controle

Totstandkoming jaarrekening en jaarverslag	De gemeente heeft zichtbaar meer aandacht besteed aan het identificeren en onderbouwen van de posten met een verhoogd risico voor waardering en volledigheid in de jaarrekening. Wij merken op dat de informatie ter onderbouwing van de posten niet altijd direct beschikbaar is of dat binnen de organisatie beschikbare informatie niet onderkend wordt als zijnde van belang in het kader van de onderbouwing van de posten in de jaarrekening. Wij zullen in overleg treden met de betreffende functionarissen binnen de gemeente om de oplevering in de toekomstige jaren verder te verbeteren.		
Kostenplaatsresultaat	Zoals in voorgaande jaren ook aan u gerapporteerd wordt in de jaarrekening een kostenplaatsresultaat begroot en gerealiseerd. Dit resultaat bestaat uit een positief gerealiseerd renteresultaat en een negatief resultaat op de kostenverdeling. Het positief renteresultaat heeft tot effect dat meer financieringslasten zijn doorbelast aan de programma's. Daartegenover staan indirecte kosten die niet zijn doorbelast aan de programma's. Door het niet zuiver verdelen van de kostenplaatsen kan het inzicht in de daadwerkelijke besteding van bepaalde activiteiten en/of werkzaamheden worden vertroebeld.		
	Constatering	Risico	Aanbeveling
Materiële vaste activa	De gemeente heeft in 2012 een controle uitgevoerd op het bestaan van de materiële vaste activa met een boekwaarde groter dan € 75.000. Uit deze interne analyse zijn twee activa, met een totale boekwaarde van € 261.000 geïdentificeerd, waarvan de gemeente het bestaan niet heeft kunnen vaststellen. Intern is besloten om deze activa versneld af te schrijven.	De uitgevoerde controle op het bestaan van de materiële vaste activa is in opzet een goede controle. Omwille van de tijd heeft de organisatie de controle alleen uitgevoerd op materiële vaste activa met een boekwaarde groter dan € 75.000. De activa met een lagere boekwaarde zijn niet meegenomen in de analyse. Hierdoor bestaat het risico dat de gemeente nog activa verantwoordt waarvan het bestaan intern niet kan worden vastgesteld.	Wij bevelen u aan om in 2013 de analyse op het bestaan van de materiële vaste activa met een boekwaarde lager dan € 75.000 uit te voeren. Door middel van deze controle heeft de gemeente het bestaan van de verantwoorde materiële vaste activa gewaarborgd.

Inhoudsopgave

Samenvatting

Resultaat 2012

Bevindingen

Aandachtspunten

Bijlagen

	Constatering	Risico	Aanbeveling
Volledigheid huuropbrengsten en pachten	De gemeente heeft ons voorgaand jaar aangegeven dat voor het vaststellen van de juistheid en volledigheid van de huuropbrengsten gebruik zal worden gemaakt van de registratie van de objecten en subjecten in het vastgoedbeheersysteem Metafoor. Wij hebben echter de juistheid en volledigheid van de huur- en pachttopbrengsten op een gelijke wijze als voorgaand jaar moeten controleren.	Door het ontbreken van een betrouwbare registratie van de objecten, subjecten en contracten is de juistheid en volledigheid van de huuropbrengsten moeilijk betrouwbaar vast te stellen.	Het kunnen koppelen van een betrouwbare registratie van de objecten, subjecten en contracten met de huuropbrengsten is essentieel om de juistheid en volledigheid van de huuropbrengsten betrouwbaar vast te stellen. Wij adviseren u dan ook om in komend jaar nader aandacht te besteden aan het realiseren van deze registratie en koppeling.

Onze bevindingen in het kader van uw interne beheersing

Samenvatting bevindingen tussentijdse controle

Opvolging aanbevelingen voorgaande jaren

Wij hebben bij de uitvoering van onze tussentijdse controle en controle voor de jaarrekening vastgesteld dat uw organisatie de opvolging zoals door ons gecommuniceerd in het verslag van bevindingen 2011 en de management letter 2012 actief opvolgt. In 2012 hebben wij vastgesteld dat de gemeente met name verbeteringen heeft doorgevoerd in het kader van een invoeren van een risico-inventarisatie (NARIS®), de implementatie van tussentijdse afsluitprocedures (FIMARAP), het verbeteren van het zelfcontrolerend vermogen, het vastleggen van de administratieve organisatie en diverse andere onderwerpen. Wij zijn van mening dat het goed is dat de gemeente opvolging heeft gegeven aan onze bevindingen, echter hebben wij in dit verslag voor enkele van deze verbeteringen wel op- en aanmerkingen opgenomen ten behoeve van een verdere verbetering van de geïmplementeerde aanbevelingen.

Invulling controltaken

Aan ons is aangegeven dat de gemeente waarde hecht aan integraal management. Dit houdt ondermeer in dat de controltaken decentraal in de organisatie zijn ingebed. Wij hebben aangegeven dat het aanscherpen van de invulling van de controltaken vooral door de Afdeling Bedrijfsvoering en Control worden geïnitieerd en dat hier vooralsnog onvoldoende invulling vanuit de gehele organisatie wordt gegeven. Ons is medegedeeld dat de aanbeveling is opgepakt door het management. Wij zullen over de nadere invulling van de interne controle in de rapportage van de tussentijdse controle 2013 aandacht besteden.

Informatievoorziening

Wij hebben vastgesteld dat een tussentijdse afsluiting per 1 oktober 2012 heeft plaatsgevonden. In het kader van de tussentijdse afsluiting zijn aansluitingen tussen de subadministraties en de financiële administratie vastgesteld en hebben gesprekken plaatsgevonden met afdelingshoofden/budgethouders inzake de voortgang en ontwikkeling van de budgetten en kredieten.

Administratieve organisatie

In voorgaande rapportages hebben wij aanbevelingen gedaan ten behoeve van het vastleggen van de administratieve organisatie. Ons is meegedeeld dat hierop nog onvoldoende opvolging is gegeven, omdat de gemeente eerst een verbetering van de infrastructuur van de gemeentelijke automatiseringsomgeving wil realiseren.

Inhoudsopgave

Samenvatting

Resultaat 2012

Bevindingen

Aandachtspunten

Bijlagen

Samenvatting bevindingen
tussentijdse controle

Zelfcontrolerend vermogen van de organisatie

De werkzaamheden uitgevoerd door de verbijzonderde interne controle (VIC) zijn uitgevoerd in overeenstemming met het intern controleplan 2012 en de door ons aangegeven aanvullende werkzaamheden zoals genoemd in de Management Letter 2012. Om het zelfcontrolerend vermogen van de organisatie verder te verbeteren hebben wij in de management letter 2012 aandachtspunten opgenomen ten aanzien van het implementeren van een centraal team, het zichtbaar vastleggen van de beoordeling van de opzet, een nadere onderbouwing van het aantal uit te voeren deelwaarnemingen, het opstellen van richtlijnen voor evaluatie van geconstateerde fouten, het opstellen van een overall VIC rapportage en het in de rapportage trekken van conclusies ten aanzien van aanbevelingen en een eindconclusie omtrent het proces.

Risicomanagement

De gemeente heeft intern een risico-inventarisatie uitgevoerd met behulp van de risico-inventarisatie module (NARIS®). Met behulp van dit programma is de gemeente in staat permanent de risico's te identificeren en te kwantificeren. Mede om een oordeel te kunnen vormen over de toereikendheid van het weerstandsvermogen. Nu de risico-inventarisatie is ingericht is de gemeente in staat vervolgcacties te ondernemen op de geïdentificeerde risico's. Hierbij kan een keuze gemaakt worden om het risico te negeren, te verzekeren, te beheersen en te mitigeren.

SISA, Inkomende subsidies

Wij hebben in de tussentijdse rapportage aangegeven dat verdere implementatie van beheersmaatregelen inzake SISA en inkomende subsidies benodigd zijn om te voldoen aan een tijdige en betrouwbare informatievoorziening de verantwoording van rechtmatige bestedingen en het volledig benutten van de ontvangen subsidiegelden. In dit kader hebben wij de gemeente geadviseerd tot een verdere inbedding van de beheersmaatregelen in de organisatie voor verbetering van de beheersing van inkomende subsidies. Ons is medegedeeld dat de aanbeveling is opgepakt door het management. Wij zullen over de verbeteringen in de rapportage van de tussentijdse controle 2013 aandacht besteden.

Inhoudsopgave

Samenvatting

Resultaat 2012

Bevindingen

Aandachtspunten

Bijlagen

Opvolging bevindingen management letter 2012

	<p>In onze managementletter 2012, uitgebracht aan het college op 21 november 2012, hebben wij onze bevindingen en aanbevelingen van onze tussentijdse controle 2012 opgenomen. In deze managementletter hebben wij aangegeven welke zaken vóór de jaarrekeningcontrole 2012 opgepakt zouden moeten zijn (prioriteit H). Wij hebben geconstateerd dat de voortgang van de aanbevelingen van zowel uw eigen interne controle als de controle door ons als accountant zichtbaar door uw organisatie worden gevolgd. Onderstaand geven wij de huidige stand van zaken nader in detail weer.</p>		
<p>Opvolging bevindingen zoals vermeldt in de management letter 2012</p>	<p>1</p>	<p>Het opstellen van een planning om te waarborgen dat de gegevens (bron- en basisgegevens, contante betalingen) juist en tijdig aan de Gemeenschappelijke Regeling Alkmaar-Bergen wordt verstrekt.</p>	<p>De gemeente stelt periodiek een aansluiting vast tussen de gegevens verkregen van de Gemeenschappelijke Regeling Alkmaar-Bergen. Voor het vaststellen van de volledigheid van de aangeleverde informatie wordt door de gemeente intern een analyse uitgevoerd tussen de werkelijk opgelegde aanslagen en de eigen brongegevens.</p>
	<p>2</p>	<p>Het opleggen van de belastingen uit hoofde van de forensen- en toeristenbelasting 2009, 2010, 2011 en 2012 en het verkrijgen van een aansluiting tussen de opgelegde aanslagen en de door de gemeente opgestelde basisbestanden.</p>	<p>Wij hebben vastgesteld dat de gemeente de aanslagen over het belastingjaar 2009 tijdig heeft opgelegd. Tevens heeft de gemeente een aansluiting per jaareinde vastgesteld tussen de door de Gemeenschappelijke Regeling Alkmaar-Bergen opgelegde aanslagen en de eigen basisbestanden.</p>
	<p>3</p>	<p>De koppeling tussen tarieventabellen en aanvragen te automatiseren (invoeren application controls) ten aanzien van de facturatie uit hoofde van de omgevingsvergunningen.</p>	<p>De gemeente heeft opvolging gegeven aan de intern vastgestelde en door ons gecommuniceerde bevindingen inzake de controle op de volledige verantwoording van de opbrengsten uit hoofde van de omgevingsvergunningen. De gemeente heeft geen geautomatiseerde koppeling tussen de tarieventabellen en aanvragen gerealiseerd, om het risico voor het onjuist in rekening brengen van de tarieven te mitigeren is een collegiale toets ingevoerd. Wij hebben vastgesteld dat de gemeente voor jaareinde een zichtbare aansluiting heeft gerealiseerd tussen SBA en Key2Financiën. Tevens is door middel van het uitvoeren van een interne controle op de volledige registratie van de verstrekte omgevingsvergunningen de volledigheid vastgesteld.</p>
	<p>4</p>	<p>Het uitvoeren van een interne controle op de volledige registratie van de verstrekte omgevingsvergunningen gedurende het boekjaar.</p>	
	<p>5</p>	<p>Het realiseren van een automatische koppeling tussen SBA en Key2Financiën op moment dat zekerheid bestaat over de juistheid en volledigheid van de gegevens in SBA.</p>	

Inhoudsopgave

Samenvatting

Resultaat 2012

Bevindingen

Aandachtspunten

Bijlagen

Onze bevindingen in het kader van rechtmatigheid

In de paragraaf rechtmatigheid hebben wij de gehanteerde kaders voor onze rechtmatigheidscontrole nader toegelicht. Buiten hetgeen reeds eerder is gemeld, hebben wij geen bijzonderheden geconstateerd in het kader van rechtmatigheid. In het vervolg van deze paragraaf geven wij onze bevindingen bij deze onderwerpen.

Toelichting programma overschrijdingen

Programma 6: Economie, toerisme en cultuur

Op programma 6 is een kostenoverschrijding van € 343.000 (totaal begrote last € 2.395.000) gerealiseerd. De overschrijding is met name veroorzaakt inzake € 263.000 hogere lasten dan begroot voor het project Kranenburgh. Uw raad is elke maand geïnformeerd over de stand van zaken en in juni/juli 2012 over de kostenoverschrijding. Van deze aan u gemelde kostenoverschrijding is geen begrotingswijziging vastgesteld. Wij hebben deze overschrijding derhalve verantwoord als een fout in het kader van de rechtmatigheid.

Programma 7: Middelen

Op programma 7 is een kostenoverschrijding van € 439.000 (totaal begrote last € 1.543.000) gerealiseerd. De kostenoverschrijding is ontstaan door € 263.000 nadelig resultaat op de kostenplaatsen en een extra dotatie aan de voorziening groot onderhoud gebouwen van € 170.000. Wij hebben vastgesteld dat deze overschrijdingen passen binnen het bestaande beleid en zijn derhalve als rechtmatig beoordeeld.

WMO eigen bijdrage CAK

De berekening, oplegging en incasso van de inkomensafhankelijke eigen bijdrage in het kader van de huishoudelijke verzorging wordt door het Centraal Administratie Kantoor (CAK) uitgevoerd. Het CAK verstrekt aan de gemeente een totaaloverzicht waarbij periodieke afstorting plaatsvindt van de geïncasseerde bedragen.

Door het ontbreken van inkomensgegevens, is de door het CAK verstrekte informatie ontoereikend voor de gemeente om de juistheid op persoonsniveau en de volledigheid van de eigen bijdrage als geheel vast te kunnen stellen. Volgens de wetgever is de gemeente hiervoor ook niet verantwoordelijk en beschikt de gemeente vanwege privacyregelgeving niet over de inkomensgegevens. De gemeente heeft de onzekerheid inzake de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen toereikend toegelicht in de toelichting op de programmarekening. Uit dien hoofde is de onzekerheid ten aanzien van de volledigheid van de eigen bijdragen (conform kadernota 2008 Platform rechtmatigheid) door ons niet als controleverschil meegenomen.

Inhoudsopgave	Samenvatting	Resultaat 2012	Bevindingen	Aandachtspunten	Bijlagen
Het rechtmatigheids-beheer is op orde	<p>Het controleprotocol, inclusief het normenkader is op 5 september 2012 door uw raad vastgesteld. Het normenkader is intern bij uw gemeente vertaald in interne controleprotocollen, waarna voor de geïdentificeerde risico's de getroffen beheersingsmaatregelen in kaart zijn gebracht. De werking van deze maatregelen is met voldoende diepgang getoetst en de uitkomsten hiervan zijn voor de processen met een duidelijke audittrail vastgelegd.</p> <p>Zoals reeds aangegeven in de managementletter kan de beheersing voor een aantal processen nog in bepaalde mate verbeterd worden. Wij constateren dat de gemeente Bergen hiermee aan de slag is en deze verbeteringen veelal de komende jaren wil gaan realiseren.</p> <p>Ondanks deze aanbeveling zijn wij van mening dat de gemeente Bergen voor het boekjaar 2012 een deugdelijk rechtmatigheidsonderzoek heeft uitgevoerd.</p>				
Misbruik en oneigenlijk gebruik	<p>In de externe en interne regelgeving zijn diverse bepalingen opgenomen die erop zijn gericht om misbruik en oneigenlijk gebruik te voorkomen. Uw gemeente heeft de toets op het misbruik en oneigenlijk gebruik neergelegd in interne controleplannen. De uitkomst van deze toets heeft niet geleid tot bevindingen die invloed hebben op de rechtmatigheid van baten en lasten en balansmutaties.</p>				
Niet-financiële beheershandelingen vallen buiten de scope van rechtmatigheidscontrole	<p>Handelingen en beslissingen van niet-financiële aard vallen buiten de scope van de rechtmatigheidscontrole door de accountant. De accountant toetst deze handelingen en beslissingen niet inhoudelijk door gegevensgericht onderzoek. Volstaan wordt in dit kader met het beoordelen van het interne systeem van risicoafwegingen. Binnen dit systeem moeten voorwaarden zijn geschapen om risico's goed te kunnen beoordelen en in de tijd te kunnen volgen.</p> <p>Wij hebben ons een beeld gevormd over de wijze van totstandkoming van de inventarisatie van de risico's en de getrouwe weergave van de hieruit mogelijk voortvloeiende financiële gevolgen in de paragraaf weerstandsvermogen van het jaarverslag.</p> <p>Daarnaast hebben wij gericht geïnformeerd naar de lopende procedures waarbij de gemeente betrokken is, teneinde indicaties te verkrijgen over de eventuele risico's op dit vlak. Op grond hiervan beschikken wij niet over aanwijzingen die een nader onderzoek naar de (financiële) gevolgen noodzakelijk maakt.</p>				

Inhoudsopgave

Samenvatting

Resultaat 2012

Bevindingen

Aandachtspunten

Bijlagen

Bevindingen controleverantwoording in het kader van SiSa

SiSa

Wij hebben de in de SiSa-bijlage van de jaarrekening genoemde specifieke uitkeringen gecontroleerd met inachtneming van de Nota verwachtingen accountantscontrole 2012. Op grond van ons onderzoek hebben wij bij de navolgende specifieke uitkeringen geen fouten en/of onzekerheden geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden.

Onze controleaanpak hierbij hebben we in bijlage 3 nader toegelicht. De SiSa-bijlage dient door uw gemeente samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli a.s. elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd. Door middel van een voorgeschreven tabel dienen wij te rapporteren over onze bevindingen ten aanzien van de in de jaarrekening opgenomen SiSa-bijlage. In bijlage 1 bij dit rapport zijn deze bevindingen in de voorgeschreven tabel opgenomen. U kunt deze tabel hanteren ten behoeve van verzending naar het CBS.

Algemeen beeld

De gemeente heeft vorig jaar de werkzaamheden in het kader van de uitvoering van de processen in het kader van het principe van Single information Single Audit in belangrijke mate geïntegreerd met de reguliere werkzaamheden. Ten aanzien van het opstellen van de Sisa-bijlage als onderdeel van de verantwoording merken wij op dat dit op een gestructureerde wijze heeft plaatsgevonden. Aandachtspunt blijft de verantwoordingen waarvan de cyclus minder goed tot zijn recht komt in routinematige processen zoals BDU Verkeer en Vervoer en BLS. Wij benadrukken verder het belang van het opnemen van de de Sisa-regelingen in het kader van de tussentijdse afsluitingen ten behoeve van het vaststellen van de betrouwbaarheid van de managementinformatie. Onze indruk is dat dit met name de besteding/realisatie op regelingen waar derde partijen voor verantwoordelijk voor zijn in het participatiebudget onvoldoende wordt meegenomen in de tussentijdse (financiële) informatie. Voor meer informatie verwijzen wij u naar hetgeen hieronder is opgenomen.

E27B - Brede doeluitkering
Verkeer en Vervoer

Brede doeluitkering Verkeer en Vervoer

In de verantwoording zijn twee projecten opgenomen waarover in 2011 eindverantwoording heeft plaatsgevonden via de Sisa-bijlage. De provincie heeft aan de gemeente nog geen eindbeschikking verstuurd en geeft aan dat de gemeente beide projecten vanwege technische redenen in de Sisa-bijlage 2012 moet verantwoorden. De aangegeven € 0 bestedingen hebben geen relatie met de werkelijke besteding in 2011.

Inhoudsopgave

Samenvatting

Resultaat 2012

Bevindingen

Aandachtspunten

Bijlagen

C8B - Besluit

Locatiegebonden Subsidies

Besluit Locatiegebonden Subsidie (BLS)

In de verantwoording is opgenomen beschikking 2009/6681, met als besteding € 0. Het subsidiabel bedrag onder deze regeling/ beschikking is zodanig opgebouwd dat een netto-toevoeging aan de woningvoorraad leidt tot een "besteding" (aantal toevoegingen maal forfaitair bedrag), de gemeente Bergen maakt sinds 2011 gebruik van de applicatie SBA voor de registratie van vergunningen voor onder andere woningbouw en sloop van woningen. Het aantal afgegeven vergunningen is sinds 2013 via betrouwbare rapportages uit SBA te genereren, het aantal gereed gemelde vergunningen is dat op dit moment niet. De gemeente heeft een inschatting gemaakt van de kans op toevoegingen en komt gezien het aantal aanvragen uit op de inschatting dat een negatieve toevoeging aan de woningvoorraad heeft plaatsgevonden. Vanwege de uitkomst van deze inschatting heeft de gemeente geen nadere en meer onderbouwing van het werkelijke aantal gemaakt. De besteding op deze beschikking is door ons dan ook niet te controleren en daarmee onzeker.

G5 - Participatiebudget

Met het participatiebudget worden voorzieningen bekostigd die mensen toe leiden naar een betere plaats op de arbeidsmarkt of voorzieningen die leiden tot sociale activering. De verschillende componenten in het participatiebudget zijn Educatie, Inburgering en Reïntegratie. Niet bestede delen mogen (gemaximeerd) meegenomen worden naar volgende jaren en staan de gemeente dan bovenop het reguliere budget ter beschikking. De gemeente Bergen had in 2012 circa € 830.000 ter beschikking binnen het participatiebudget waarvan circa € 660.000 bestond uit regulier budget en circa € 170.000 uit meegenomen overschot van voorgaand jaar. De bestedingen 2012 (circa € 560.000) leiden eveneens tot een onderuitputting (circa € 265.000) van het totale budget. Door de maximeringsregelingen dient de gemeente hiervan circa € 90.000 terug te betalen aan het Rijk en mag zij circa € 165.000 overhevelen naar 2013.

De gemeente is bij de uitvoering afhankelijk van informatie die afkomstig is van derden (ROC en Inova). De tussentijdse rapportages spreken nog van een verwacht tekort op het Participatiebudget terwijl uiteindelijk een overschot resteert. Het tijdig ontvangen, analyseren en financieel vertalen van de informatie van derden is essentieel om te komen tot betrouwbare tussentijdse informatie.

Wij raden u aan om deze Sisa-regeling te betrekken in de tussentijdse afsluiting en het proces om te komen tot informatie zodanig in te richten dat de informatie van derden, juist, tijdig en volledig kan worden meegenomen bij het opstellen van uw eigen stuurinformatie.

Inhoudsopgave

Samenvatting

Resultaat 2012

Bevindingen

Aandachtspunten

Bijlagen

Verplichtingen inzake Single information en Single audit (SiSa)

SiSa

Uw gemeente is op grond van wettelijk voorschrift verplicht de verantwoordingsinformatie voor de met name benoemde specifieke uitkeringen hieromtrent op te nemen in een bijlage bij de jaarrekening op basis van een door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties voorgeschreven model. Bij de controle van deze bijlage betrekken wij de door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties hiervoor gegeven aanwijzingen (Circulaire Single information Single audit 2012, waarin onder andere opgenomen de Nota verwachtingen accountantscontrole 2012).

De hierbij geconstateerde fouten en onzekerheden dienen op grond van het Bado in het verslag van bevindingen te worden opgenomen indien de navolgende rapporteringstolerantie per specifieke uitkering wordt overschreden:

- ▶ € 10.000 indien de omvangbasis kleiner dan of gelijk aan € 100.000 is;
- ▶ 10% indien de omvangbasis groter dan € 100.000 en kleiner dan of gelijk aan € 1.000.000 is;
- ▶ € 100.000 indien de omvangbasis groter dan € 1.000.000 is.

In bijlage 1 van dit verslag rapporteren wij hierover.

Inhoudsopgave

Samenvatting

Resultaat 2012

Bevindingen

Aandachtspunten

Bijlagen

Bevindingen ten aanzien van automatisering

Algemeen

Wij hebben bij de uitvoering van de controle voor de jaarrekening aandacht besteedt aan de automatisering. Hierbij hebben wij ons gericht op de beheersing van de systemen, Key2Financiën, GWS4all en SBA, die van belang zijn voor de uitvoering van onze controle. Wij merken op dat wij bij uitvoering van de controle van automatisering alleen de opzet en het bestaan van de beheersmaatregelen rondom wijzigingsbeheer, logische toegangsbeveiliging en back-up en recovery hebben vastgesteld. Onze werkzaamheden omvatten geen beoordeling over de werking van de beheersing rondom automatisering. In de volgende tabellen hebben wij onze belangrijkste werkzaamheden en bevindingen opgenomen.

Wijzigingsbeheer

Wijzigingsbeheer heeft als doel dat wijzigingen, zoals releases, patches en updates in de applicaties, op een beheerste wijze worden vastgelegd, geëvalueerd, geautoriseerd, getest en geïmplementeerd. Het wijzigingsbeheer vormt zodoende een belangrijke randvoorwaarde om een betrouwbare gegevensverwerking te realiseren en om de betrouwbare werking van geprogrammeerde controls te waarborgen.

Wij hebben voor GWS4all en Key2Financiën vastgesteld dat doorgevoerde wijzigingen, zoals updates en releases, conform een standaard testplan worden getest en dat resultaten ook zichtbaar worden vastgelegd. Ook hebben wij vastgesteld dat wijzigingen worden geaccordeerd voordat deze, door systeembeheer, in de productieomgeving worden geplaatst. Deze stappen vormen een verbetering ten opzichte van voorgaand jaar. Wel geven wij u als aandachtspunt mee om testresultaten afzonderlijk te bewaren in plaats van deze te overschrijven met de testresultaten van nieuwere wijzigingen.

Wij hebben vastgesteld dat in de applicatie SBA over het jaar 2012 geen wijzigingen zijn doorgevoerd. Wel hebben wij vastgesteld dat procedures en testplannen zijn opgesteld gericht op het beheerst doorvoeren van wijzigingen in SBA. Wij adviseren u om deze procedures en testplannen te hanteren bij nog door te voeren wijzigingen in SBA en de resultaten vast te leggen en te bewaren.

Logische
toegangsbeveiliging

Gebruikers met vergevorderde rechten

Wij hebben vastgesteld dat voor de applicaties GWS4all en Key2Financiën de vergevorderde rechten beperkt zijn tot daartoe geautoriseerde personen. Hierbij hebben wij geen belangrijke bevindingen of tekortkomingen geconstateerd.

Voor SBA hebben wij vastgesteld dat de applicatiebeheerders gebruik maken van een niet-persoonsgebonden account. Het risico bestaat dat mutaties worden doorgevoerd met dit account die niet herleidbaar zijn naar een individuele gebruiker. Om die reden adviseren wij u om voor applicatiebeheerders gebruik te maken van persoonsgebonden accounts.

Inhoudsopgave

Samenvatting

Resultaat 2012

Bevindingen

Aandachtspunten

Bijlagen

Logische
toegangsbeveiliging

Wachtwoordinstellingen

Wij hebben voor Key2Financiën vastgesteld dat aan elke gebruiker een specifiek wachtwoordprofiel is gekoppeld waardoor sterke wachtwoordvereisten, zoals een minimale lengte en verplicht periodiek wijzigen van het wachtwoord, worden afgedwongen. Wel hebben wij vastgesteld dat een aantal accounts zijn uitgezonderd van deze vereisten. Wij hebben vastgesteld dat deze accounts over het afgelopen jaar niet zijn gebruikt. In overleg met systeembeheer zijn deze accounts geblokkeerd.

Voor GWS4all hebben wij vastgesteld dat de applicatiebeheerders hun wachtwoord *niet* periodiek hoeven te wijzigen. Het risico bestaat dat een gebruiker het wachtwoord van deze beheerderaccounts kan raden en daarmee onterecht belangrijke gegevens als crediteurenstamgegevens kan muteren. Wij adviseren u om het periodiek wijzigen van het wachtwoord ook voor beheerderaccounts te laten gelden.

Voor SBA hebben wij vastgesteld dat de applicatie geen mogelijkheden biedt voor het inrichten van wachtwoordvereisten. Dit heeft als gevolg dat geen eisen (kunnen) worden gesteld aan bijvoorbeeld een minimale wachtwoordlengte of dat het wachtwoord verplicht periodiek moet worden gewijzigd. Het risico bestaat dat gebruikers elkaars wachtwoord kunnen raden en daarmee de functiescheiding binnen SBA, voor het afhandelen van aanvragen, kunnen doorbreken. Wij adviseren u om in overleg met de leverancier te bepalen of deze functionaliteit kan worden ingebouwd in SBA.

Beheer van gebruikers

Naar aanleiding van het toetsen van de opzet en het bestaan hebben wij vastgesteld dat medewerkers, conform de ondertekende aanvraag, rechten krijgen toegekend in de applicaties. Ook hebben wij vastgesteld dat de rechten ook tijdig worden ingetrokken bij het afmelden van een gebruiker door een afdelingshoofd. Dat is een verbetering ten opzichte van voorgaand jaar. Wel merken wij specifiek voor SBA op dat medewerkers die uitdienst gaan, en dan met name de tijdelijke inhuurkrachten, niet altijd tijdig worden doorgegeven waardoor deze niet tijdig worden geblokkeerd.

Wij merken verder op dat de applicatiebeheerders periodiek een controle uitvoeren op de uitgegeven accounts en behorende rechten in hun applicaties, de resultaten daarvan worden echter niet vastgelegd. Als aandachtspunt geven wij u mee om deze resultaten vast te leggen en te bewaren.

Inhoudsopgave	Samenvatting	Resultaat 2012	Bevindingen	Aandachtspunten	Bijlagen
Back-up and recovery	<p>Wij hebben aan de hand van de verslaglegging en instellingen in de back-up programmatuur vastgesteld dat de gegevens uit de applicaties Key2Financiën, GWS4all en SBA meegaan in de dagelijkse back-upcycli. Aan de hand van de dossiers met verslagleggingen hebben wij vastgesteld dat elke werkdag een controle wordt uitgevoerd door de beheerders op de uitgevoerde back-ups. Ook hebben wij vastgesteld dat elke maand een rapportage wordt opgesteld richting de gebruikersorganisatie om zo inzicht te geven in de prestaties/resultaten van uitgevoerde back-ups. Samengevat hebben wij dus geen bijzonderheden of tekortkomingen vastgesteld als het gaat om het maken van en controleren van back-ups.</p>				
Funcatiescheiding SBA	<p>Wij hebben vastgesteld dat in de applicatie SBA meerdere gebruikers over rechten beschikken om volledig zelfstandig aanvragen voor bijvoorbeeld bouwvergunningen af te handelen. Verplichte functiescheiding tussen bijvoorbeeld invoeren/verwerken en accorderen van aanvragen wordt hierdoor niet afgedwongen. Het risico bestaat dat aanvragen ten onrechte worden goedgekeurd waardoor de gemeente niet voldoet aan de eisen ten aanzien van rechtmatigheid voor het toekennen van aanvragen.</p> <p>Wij adviseren u om de uitdraai van rechten van gebruikers voor te leggen aan de afdeling en na te gaan of rechten op een andere wijze kunnen worden ingericht zodat minimaal functiescheiding plaatsvindt tussen het invoeren/verwerken en fiatteren van een aanvraag.</p> <p>Aanvullend willen wij benadrukken dat het risico voor het ontbreken van de functiescheiding binnen het systeem SBA wordt ondervangen door een toereikende functiescheiding ingebed in het proces van de gemeente Bergen.</p>				

4 Uw aandachtspunten

Aandachtspunten van de raad	
Uw vragen centraal	U heeft ons gevraagd dit jaar specifiek aandacht te besteden aan de volgende onderwerpen:
Leerlingenvervoer	Voor het schooljaar 2012-2013 heeft de gemeente Bergen 102 aanvragen ontvangen en toegekend. Van de 102 aanvragen zijn 35 aanvragen na 1 juli binnengekomen. Van de 102 toekenningen zijn 77 toekenningen binnen de gestelde termijn van de verordening toegekend. De toekenning en de daaruit voortkomende kosten bedraagt in totaal € 450.000.
Rechtmatigheid afgesloten strandcontracten	In maart 2012 zijn de strandpaviljoenhouders van de gemeente Bergen geïnformeerd over mogelijke wijzingen inzake de huurovereenkomsten. Over de evaluatie en de mogelijke wijzigingen is ook de Raad per 10 juli 2012 geïnformeerd, hierbij is ook aangegeven dat de huurovereenkomsten met 22 commerciële strandexploitanten verliepen op 31 oktober 2011. De contracten zijn met inachtneming van de dan geledigde externe en interne wet- en regelgeving begin 2012 opnieuw verlengd. Omdat door de Raad en/of het college nog geen besluiten zijn genomen inzake de onderwerpen opgenomen in de evaluatie zijn de contracten rechtmatig afgesloten.
Dwangsommen	Het opleggen van dwangsommen is vastgelegd in de uitvoeringsnota <i>Handhaving gemeente Bergen</i> d.d. 31 oktober 2006 en beschreven in de procesbeschrijving "onderdeel Toezicht & Handhaving". Een medewerker van de gemeente Bergen heeft ons medegedeeld dat in 2012 in totaal 24 dwangsommen zijn opgelegd, hiervan is voor 22 opgelegde dwangsommen vastgesteld dat de overtredingen voor daadwerkelijke invordering van de dwangsommen zijn beëindigd. Van de overige lopende zaken is de termijn voor daadwerkelijke invordering van de dwangsom nog niet verlopen.

Bijlage 1 - SiSa-bijlage

Het is volgens de nota verwachtingen accountantscontrole voorgeschreven dat wij de geconstateerde fouten en onzekerheden per regeling rapporteren door middel van onderstaande verplichte tabel. Deze tabel dient door uw gemeente samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli aanstaande elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd.

Nummer specifieke uitkering conform SiSa-bijlage 2012	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
BZK C8B	Besluit Locatiegebonden Subsidies 2005 (BLS)	Onzekerheid	PM	Ten tijde van onze controle was onvoldoende betrouwbare controle - informatie beschikbaar om de juistheid, volledigheid en rechtmatigheid van de verantwoorde bestedingen ad € 0 inzake beschikking 2009/6681 te kunnen vaststellen. De gemeente heeft een inschatting gemaakt van de kans op toevoegingen en komt gezien het aantal aanvragen uit op de inschatting dat een negatieve toevoeging aan de woningvoorraad heeft plaatsgevonden. Vanwege de uitkomst van deze inschatting heeft de gemeente geen nadere en meer uitgebreidere onderbouwing van het werkelijke aantal gemaakt.
OCW D9	Onderwijsachterstandenbeleid 2011-2014 (OAB)	Geen		
I&M E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer SiSa tussen medeoverheden	Geen		

Inhoudsopgave

Samenvatting

Resultaat 2012

Bevindingen

Aandachtspunten

Bijlagen

Nummer specifieke uitkering conform SiSa-bijlage 2012	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
I&M E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer SiSa tussen medeoverheden	Geen		De gemeente Bergen heeft in de verantwoording twee projecten opgenomen die in de SiSa verantwoording 2011 reeds door de gemeente als eindverantwoording zijn verantwoord. Op verzoek van de provincie zijn beide projecten wederom in de Sisa-bijlage 2012 opgenomen.
SZW G1C_1	Wet sociale werkvoorziening (Wsw) Gemeentedeel 2012	Geen		
SZW G1C_2	Wet sociale werkvoorziening (Wsw) Totaal 2011 (Gemeenten inclusief deel gemeenschappelijke regelingen)	Geen		
SZW G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 WWB	Geen		
SZW G3	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)	Geen		
SZW G5	Wet Participatiebudget (WPB)	Geen		
VWS H10	Brede doeluitkering Centra voor Jeugd en Gezin (BDU CJG)_Hernieuwde uitvraag 2008 tot en met 2011	Geen		

Bijlage 2 - Actuele ontwikkelingen

Inleiding	<p>In deze paragraaf schetsen wij een aantal actuele ontwikkelingen in uw sector, waarmee wij eveneens invulling willen geven aan onze natuurlijke adviesfunctie. Dit doen wij vanuit onze rol als accountant, waarbij wij tevens ontwikkelingen weergeven zoals die worden gesignaleerd door de diverse specialistengroepen binnen Ernst & Young (Advisory, Tax, IT).</p> <p>Wij hebben in het kader van onze controle deze actuele ontwikkelingen niet specifiek beoordeeld of toegepast voor uw organisatie, maar zijn vanzelfsprekend graag bereid met u van gedachten te wisselen over de mogelijke specifieke risico's en gevolgen voor uw gemeente.</p>
Bring your own device	<p>Vele gemeenten denken momenteel na over invoering van Bring your own device. Bring your own device is het concept waarbij medewerkers gebruik maken van (computer)apparatuur die niet het eigendom is van de gemeente. Hierbij valt te denken aan de inzet van eigen smartphones of tablets. Indien de gemeente ervoor kiest bijvoorbeeld e-mail en agenda via deze persoonlijke apparatuur te ontsluiten, heeft dit impact op de beveiliging van de ontsloten informatie. Daarnaast spelen fiscale aspecten een rol indien u uw medewerkers een budget geeft voor de aanschaf van de apparatuur. Indien u met de "Bring Your Own Device"-ontwikkeling bezig bent, wisselen wij graag een keer met u van gedachten om te voorkomen dat u onnodig risico loopt.</p>
Uitbreiding vennootschapsbelastingplicht overheidsbedrijven	<p>In mei 2012 heeft de staatssecretaris van Financiën in zijn <i>Notitie Belastingplicht Overheidsbedrijven</i> echter aangekondigd:</p> <ul style="list-style-type: none">(i) alle indirecte overheidsbedrijven integraal te willen belasten voor de vennootschapsbelasting;(ii) overheden te willen verplichten hun concurrerende activiteiten in te brengen in een (belaste) bv of nv. <p>Tevens heeft de staatssecretaris aangekondigd een consultatieronde te zullen houden in het kader van de vormgeving van de regeling. In deze consultatieronden zal met onder meer de overige ministeries, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, het Interprovinciaal Overleg en de Unie van Waterschappen worden overlegd. Deze consultatieronde is in januari 2013 van start is gegaan. Aangenomen wordt dat de beoogde ingangsdatum van de nieuwe regeling 1 januari 2014 is. Voor uw gemeente zou de voorgenomen regeling kunnen betekenen dat zij specifieke activiteiten zou moeten afzonderen in een afzonderlijke (belaste) rechtspersoon.</p> <p>Wij raden u aan om in de komende periode de te verwachten impact van de voorgenomen wijzigingen in beeld te krijgen. Dit stelt u in staat waar mogelijk tijdig op de beoogde wijzigingen te anticiperen. Ook adviseren wij u een strategie te bepalen voor de behartiging van uw belangen tijdens de geplande consultatieronde van de staatssecretaris.</p>

Bijlage 3 - Hoe hebben wij onze controle uitgevoerd?

Wat is de reikwijdte van onze opdracht?

Wat hebben wij gecontroleerd?

Conform de aan ons verleende opdracht hebben wij de jaarrekening 2012 van de gemeente Bergen gecontroleerd. Deze jaarrekening is onder verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders opgesteld. Het is onze verantwoordelijkheid een oordeel te geven over de jaarrekening, als bedoeld in artikel 213, tweede lid, van de *Gemeentewet*.

Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder het *Besluit accountantscontrole decentrale overheden* (Bado) en het door de raad vastgestelde controleprotocol. Dienovereenkomstig zijn wij verplicht te voldoen aan de voor ons geldende gedragsnormen en zijn wij gehouden onze controle zodanig te plannen en uit te voeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Onze controleaanpak in het kort

Onze aanpak, gewoon goed

Onze controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De keuze van de uit te voeren werkzaamheden is afhankelijk van de professionele oordeelsvorming van de accountant, waaronder begrepen zijn beoordeling van de risico's van afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten. In die beoordeling neemt de accountant in aanmerking het voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van zowel de baten en lasten als de activa en passiva, alsmede het voor de naleving van de wet- en regelgeving relevante internebeheersingssysteem, teneinde een verantwoorde keuze te kunnen maken van de controlewerkzaamheden die onder de gegeven omstandigheden adequaat zijn, maar die niet ten doel hebben een oordeel te geven over de effectiviteit van het interne beheersingssysteem van de gemeente. In hoofdstuk 3 hebben we u inzicht gegeven in de significante risico's, onze controleaanpak en bevindingen ten aanzien van de jaarrekeningcontrole.

Tevens omvat een controle onder meer een evaluatie van de aanvaardbaarheid van de toegepaste grondslagen voor financiële verslaggeving, van de redelijkheid van schattingen die het college van burgemeester en wethouders van de gemeente heeft gemaakt en een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

De met u afgesproken goedkeurings- en rapporteringstoleranties

De foutenmarge

Op grond van het Bado stelt de raad de goedkeuringstolerantie vast die de accountant bij zijn jaarrekeningcontrole dient te hanteren. Het normenkader en de goedkeuringstolerantie zijn op 5 september 2012 vastgesteld door het college van burgemeester en wethouders en vervolgens ter besluitvorming gebracht aan de Raad.

Goedkeuringstolerantie	Goedkeurend	Beperking	Oordeelonthouding	Afkeurend
Fouten in de jaarrekening (% lasten)	$\leq 1\%$	$> 1 < 3\%$	-	$\geq 3\%$
Onzekerheden in de controle (% lasten)	$\leq 3\%$	$> 3 < 10\%$	$\geq 10\%$	-

Op grond van de jaarrekening 2012 bedraagt de goedkeuringstolerantie voor fouten afgerond € 700.000 (1%) en voor onzekerheden € 2.100.000 (3%). Als de goedkeuringstolerantie niet wordt overschreden, kan een goedkeurende controleverklaring afgegeven worden.

Deze goedkeuringstolerantie is een kwantitatief criterium. De uiteindelijke oordeelsvorming is echter altijd een combinatie van kwalitatieve en kwantitatieve afwegingen.

De rapporteringstolerantie, de maatstaf die geldt voor het rapporteren van fouten en onzekerheden, is door de Raad bepaald op de gelijke toleranties zoals gehanteerd voor de controle uitgevoerd door de accountant.

Inhoudsopgave

Samenvatting

Resultaat 2012

Bevindingen

Aandachtspunten

Bijlagen

Wet openbaarmaking uit publieke middelen gefinancierde topinkomens (WOPT)

Op grond van de "WOPT" moeten beloningen, waaronder voorzieningen ten behoeve van toekomstige beloningen, zoals pensioen en ontslaguitkeringen, in de jaarrekening worden vermeld als deze de gemiddelde ministersbeloning (voor 2012 vastgesteld op € 194.000) te boven gaan. Bij onze controle hebben wij vastgesteld dat de WOPT wordt nageleefd door de gemeente Bergen.

De minister van Binnenlandse Zaken heeft de NBA per brief bericht dat er geen wettelijke grondslag is om in de jaarrekening 2012 een toelichting op basis van de Wet openbaarmaking uit publieke middelen gefinancierde topinkomens (WOPT) op te nemen.

Er komt met terugwerkende kracht een zogenaamde "kan-bepaling" in de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen in publieke en semipublieke sector (WNT). Op grond daarvan hebben (semi-)publieke instellingen de keuze om al dan niet een WOPT-toelichting in de jaarrekening 2012 op te nemen. Ook heeft BZK verduidelijkt dat de WNT niet van toepassing is op de jaarrekening 2012 en dat de WNT-toelichting voor het eerst in de jaarrekening 2013 moet worden opgenomen.

Onze onafhankelijkheid is gewaarborgd

De onafhankelijkheid van de accountant behoort tot het fundament van zijn beroep. De jarenlange discussie over het beroep en het functioneren van de accountant, hebben uiteindelijk geresulteerd in een aanpassing van de accountantswetgeving, welke van toepassing is voor organisaties van openbaar belang (OOB's) met als doel de onafhankelijkheid van de accountant beter te waarborgen richting het maatschappelijk verkeer. Ondanks het feit dat een gemeente zich volgens de wet niet kwalificeert als een organisatie van openbaar belang vinden wij het als uw accountant belangrijk om eventuele bedreigingen ten aanzien van de onafhankelijkheid te melden.

Wij hebben gedurende het jaar geen onafhankelijkheidsissues geconstateerd. Onderstaand geven wij de aanvullende werkzaamheden weer, welke wij naast de controle van de jaarrekening (inclusief de SiSa-bijlage) hebben verricht:

- ▶ controle van diverse subsidieverantwoordingen.

Deze werkzaamheden hebben geen invloed op onze onafhankelijke positie als controlerend accountant ten behoeve van de Raad van de gemeente Bergen.

Inhoudsopgave

Samenvatting

Resultaat 2012

Bevindingen

Aandachtspunten

Bijlagen

Begrotingsbeheer

Met de controle op de juiste toepassing van het begrotingscriterium toetsen wij of het budgetrecht van de gemeenteraad is gerespecteerd. Voor een juiste oordeelsvorming is het van belang in hoeverre de begrotingsoverschrijding past binnen het door de gemeenteraad geformuleerde beleid en/of wordt gecompenseerd door hogere opbrengsten.

Wij beoordelen bij onze controle de overschrijdingen ten opzichte van de begrote lasten per programma. Dit betreffen enkel de lasten omdat hierop een beoordeling en rapportering van de accountant wordt gevraagd vanuit de Kadernota Rechtmatigheid.

Het is de verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders om begrotingsafwijkingen tijdig te signaleren en te rapporteren aan de raad. Het is de verantwoordelijkheid van de raad om hier dan tijdig een besluit over te nemen.

Het is de verantwoordelijkheid van de accountant om de begrotingsrechtmatigheid van de lasten en investeringen te toetsen. Dit doen wij onder andere door:

- ▶ vast te stellen of begrotingsafwijkingen tijdig zijn gesignaleerd en zijn omgezet in een begrotingswijziging ter autorisatie aan de raad;
- ▶ Vast te stellen of kostenoverschrijdingen leiden tot een onrechtmatigheid, welke meegewogen moet worden in het accountantsoordeel of niet. Kostenoverschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid hoeven niet te worden meegewogen in het accountantsoordeel.

Rechtmatigheid

Rechtmatigheid

Wij hebben bij de controle over 2012 de rechtmatigheid getoetst conform de bepalingen van het Bado en de controleverordening/het controleprotocol 2012 van de gemeente Bergen. Bij onze controle hebben wij aandacht gegeven aan de volgende onderwerpen:

- ▶ het rechtmatigheidsbeheer;
- ▶ de naleving van het voorwaardencriterium;
- ▶ de begrotingsrechtmatigheid;
- ▶ het misbruik-en-oneigenlijk-gebruikcriterium;
- ▶ de niet-financiële beheershandelingen.